

Особливості притягнення суддів до адміністративної відповідальності

The Peculiarities of Bringing Judges to Administrative Responsibility

Ярослав Скоромний¹
Yaroslav Skoromnyy

¹ Lviv University of Business and Law

99 Kulparkivska Street, Lviv, 79021, Ukraine

DOI: [10.22178/pos.63-4](https://doi.org/10.22178/pos.63-4)

JEL Classification: K40

Received 20.09.2020

Accepted 26.10.2020

Published online 31.10.2020

Corresponding Author:
skoromnyy.yaroslav@ukr.net

© 2020 The Author. This article is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 License

Анотація. У статті представлено особливості притягнення суддів до адміністративної відповідальності. Встановлено, що в Україні притягнення суддів до адміністративної відповідальності регулюється положеннями таких законодавчих та нормативно-правових документів, як Кодекс України про адміністративні правопорушення, Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення гарантій незалежності суддів», Закон України «Про забезпечення права на справедливий суд», Закон України «Про судоустрій і статус суддів». З'ясовано, що судді не входять у структуру суб'єктів адміністративного правопорушення. Визначено, що адміністративна відповідальність суддів являє собою різновид юридичної відповідальності, який на теоретичній основі здебільшого розглядається, однак на практиці адміністративна відповідальність суддів є взагалі не побудована. Доведено, що основними перешкодами притягнення суддів до адміністративної відповідальності виступають насамперед етична неможливість накладати на них адміністративні стягнення, оскільки вони мають досить високий правовий статус, та нагальна пріоритетність формування спеціальних процедур та органів притягнення суддів до адміністративної відповідальності. Встановлено, що притягнення суддів до адміністративної відповідальності та накладення на них адміністративних стягнень суперечить насамперед правовому статусу суддів. Доведено, що недоторканність суддів, визначена положеннями законодавства, насамперед спрямована на захист суддів від зовнішнього впливу, що у перспективі дозволить сформулювати належні умови здійснення справедливого правосуддя суддею. З'ясовано, що процедура притягнення судді до адміністративної відповідальності виступає одним із елементів здійснення контролю за якістю професійної діяльності суддів як посадових осіб.

Ключові слова: адміністративна відповідальність; правосуддя, суддя; суддівський корпус.

Abstract. The article presents the peculiarities of bringing judges to administrative responsibility. It has been established that in Ukraine bringing judges to administrative responsibility is regulated by the provisions of such legislative and regulatory documents as the Code of Ukraine on Administrative Offenses, the Law of Ukraine «On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine to Strengthen the Guarantees of Judges' Independence», the Law of Ukraine «On Ensuring the Right to a Fair Trial», the Law of Ukraine «On the Judiciary and the Status of Judges». It has been found out that judges are not included in the structure of subjects of administrative offenses. It has been determined that the administrative responsibility of judges is a kind of legal responsibility, which is mostly considered on a theoretical basis, but in practice, the administrative responsibility of judges is not structured at all. It has been proved that the main obstacles to bringing judges to administrative responsibility are, first of all, the ethical impossibility of imposing administrative penalties on them, as they have a fairly high legal status, and the urgent priority of establishing special procedures and bodies to bring judges to administrative responsibility. It has been established that bringing

judges to administrative responsibility and imposing administrative penalties on them contradicts, first of all, the legal status of judges. It has been proved that the inviolability of judges, defined by the provisions of the law, is primarily aimed at protecting them from outside influence, which in the long run will create the appropriate conditions for the administration of fair justice by a judge. It has been found that the procedure of bringing a judge to administrative responsibility is one of the elements of control over the quality of professional activity of judges as officials.

Keywords: administrative responsibility; justice; judge; the judiciary.

ВСТУП

Особливе місце у системі правового регулювання відносин у державі посідає адміністративне право. Нормами адміністративного права проводиться регулювання діяльності та особливостей функціонування органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, державних та недержавних підприємств, організацій і установ. Варто відмітити, що вплив адміністративних норм на собі відчуває, до прикладу, кожен громадянин України. Так, відносини між громадянами і органами державної влади, відносини, через які відбувається виконання службових повноважень, побудовані та будуються саме на нормах адміністративно-правового законодавства. Прикладом можуть також виступати правила дорожнього руху, правила та стандарти водокористування, правильне поведіння у транспорті, правильне оперування ситуаціями настання пожежної, санітарно-гігієнічної та радіаційної безпеки.

Дослідження доводять, що нормами адміністративного права регулюється діяльність суддів у ході здійснення ними правосуддя, а також визначаються особливості адміністративної відповідальності за вчинені суддями адміністративні правопорушення. Тому, виходячи із зазначеного, тематика цієї статті націлена на розкриття основних аспектів вчинення суддями адміністративних правопорушень, внаслідок чого їх може бути притягнуто до адміністративної відповідальності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить про те, що над розкриттям проблематики адміністративної відповідальності суддів сьогодні працюють як провідні вчені у сфері права, так і юристи-практики, зокрема Ю. Адушкін [1], Л. Виноградова [2, 3], О. Гончаренко [4], М. Клеандров [5], В. Колпаков, О. Кузьменко [6], Ю. Крючко, І. Марочкін, Л. Москвич [7], О. Овчаренко [8], В. Паришкура, О. Тубелець [9], С. Стеценко [10] та інші.

З точки зору законодавства, адміністративна відповідальність суддів регулюється положеннями таких законодавчих та нормативно-правових документів, як:

- Кодекс України про адміністративні правопорушення [11];
- Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення гарантій незалежності суддів» [12];
- Закон України «Про забезпечення права на справедливий суд» [13];
- Закон України «Про судоустрій і статус суддів» [14].

З огляду на те, аналіз досліджень, представлених провідними вченими у сфері права та юристами-практиками засвідчує, що проблематика притягнення суддів до адміністративної відповідальності на теперішній час є не до кінця розглянутою та потребує проведення ґрунтовніших досліджень, зокрема у напрямку дослідження особливостей притягнення суддів до адміністративної відповідальності.

Метою статті є виявити та представити особливості притягнення суддів до адміністративної відповідальності.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Положеннями Кодексу України про адміністративні правопорушення [11] не зазначено визначення сутності поняття «адміністративна відповідальність». У цьому законодавчому документі сутність адміністративної відповідальності частково розкривається через міру адміністративного стягнення. При цьому, адміністративне стягнення накладається з ціллю перевиховати правопорушника та запобігти наступним проявам таких правопорушень [6, с. 251].

У ключі зазначеного В. Авер'янов наголошує, що адміністративна відповідальність являє собою особливий вид юридичної відповіда-

льності, структуру якої складають адміністративні правовідносини, що виникають в контексті застосування уповноваженими на те особами (до прикладу посадовими особами) до осіб, які здійснили адміністративне правопорушення (адміністративний проступок). Особливості адміністративних правовідносин регулюються нормами адміністративного права, де санкціями за вчинення адміністративних правопорушень (адміністративних проступків) є адміністративні стягнення [15, с. 434-435].

Разом з тим, В. Авер'янов доводить, що адміністративна відповідальність може наставати лише у випадках, які передбачені правовими нормами. Водночас передумовами притягнення правопорушників до адміністративної відповідальності виступають присутність органу, який здійснюватиме адміністративне судочинство та наявність правових норм, якими визначатиметься адміністративна відповідальність правопорушника. Однак такі передумови є не достатніми для накладення адміністративного стягнення на правопорушника. Тому, для того, щоб притягти правопорушника до адміністративної відповідальності, необхідно насамперед мати докази адміністративного проступку [15, с. 434].

Відповідно до статті 9 «Поняття адміністративного правопорушення» Кодексу України про адміністративні правопорушення [11] під адміністративним правопорушенням чи під адміністративним поступком слід розуміти винну (необережну чи навмисну) протиправну дію або бездіяльність, що посягає на порушення громадського порядку, прав та свобод, а також пошкодження власності громадян, внаслідок чого на правопорушника накладається адміністративна відповідальність.

В громадському житті адміністративна відповідальність виступає важливим різновидом юридичної відповідальності. Порівнюючи адміністративну відповідальність із кримінальною відповідальністю та цивільно-правовою відповідальністю, слід відмітити, що застосування адміністративної відповідальності до правопорушників проводиться у 3 – 4 рази частіше. Так, щорічно в Україні виникає близько 1 мільйона випадків, коли правопорушників притягають до адміністративної відповідальності, оскільки адміністративна відповідальність регулюється широким спектром норм адміністративного права. При

цьому, притягнення до адміністративної відповідальності та накладення адміністративного стягнення є відносно простим процесом [10, с. 221].

Відповідно до положень Кодексу України про адміністративні правопорушення [11], суб'єктом адміністративного порушення виступає фізична особа, що досягла шістнадцятирічного віку на момент вчинення нею адміністративного правопорушення.

Окрім цього, суб'єктами адміністративного правопорушення можуть бути посадові особи, державні службовці, керівники, водії, капітани суден, військовозобов'язані.

Варто зазначити, що деякі особи не входять у структуру суб'єктів адміністративного правопорушення, однак ними вчиняються адміністративні правопорушення. Так, це такі суб'єкти, як військовозобов'язані, неповнолітні, а також інші особи, на яких поширюється дія дисциплінарних статутів, зокрема іноземні громадяни та особи без громадянства [16, с. 193-194].

Також особами такої категорії суб'єктів, які не входять у структуру суб'єктів адміністративного правопорушення, належать судді.

З огляду на те, адміністративна відповідальність суддів являє собою різновид юридичної відповідальності, який на теоретичній основі здебільшого розглядається, однак на практиці адміністративна відповідальність суддів є взагалі непроструктурована.

Така проблема насамперед обумовлюється тим, що надання суддям гарантій недоторканності їх як посадових осіб суттєво впливає на процес притягнення їх до адміністративної відповідальності. Це пояснюється тим, що уповноважені органи, які фіксують адміністративні правопорушення і накладають адміністративні стягнення, здебільшого не звертають значної уваги на адміністративні правопорушення, вчинені суддями, оскільки не до кінця володіють інформацією про правовий статус суддів та особливості притягнення їх до адміністративної відповідальності. За таких умов суддям вдається уникати притягнення їх до адміністративної відповідальності.

Разом з тим, процес зняття недоторканності суддів є надто складним, тому у ситуації при-

тягнення суддів до адміністративної відповідальності загалом не застосовується.

Ще однією проблемою, відповідно до якої виникають перешкоди притягнення суддів до відповідальності, є те, що за положеннями законодавства України суддів притягається до адміністративної та до дисциплінарної відповідальності. Окрім того, відповідно до здійснюваних статистичних спостережень, реальні масштаби правопорушень, вчинених суддями, на сьогодні встановити не можливо.

З наукової точки зору адміністративна відповідальність знижує рівень гарантій незалежності та недоторканності суддів і вибірково застосовується до правопорушників, виходячи із вивчення конкретних ситуацій [1, с. 24-26].

При цьому Л. Виноградова відмічає, що зниження гарантій незалежності суддів відбувається насамперед через притягнення їх до адміністративної відповідальності. Це пояснюється тим, що адміністративна відповідальність за своєю суттю не містить якоїсь відповідної процесуальної участі суддів, як учасників адміністративного провадження, та не формує жодних перешкод тиску і провокацій на суддів [2, с. 82-88].

Водночас притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності за вчинені ними адміністративні проступки, а не до адміністративної відповідальності, є доволі прийнятним явищем і зовсім не пронизливим для суддів [3, с. 158].

Своєю чергою О. М. Овчаренко заявляє, що на сьогодні не існує спеціального органу, який би був уповноважений складати протокол про вчинення суддями адміністративних правопорушень чи накладати на них адміністративну відповідальність. Тому виконання таких функцій поліцією чи органами виконавчої влади суперечитиме не тільки високому статусу суддів, як посадових осіб, але і механізму державної влади загалом [8, с. 118].

Натомість М. Клеандров відмічає, що до суддів за вчинені ними адміністративні правопорушення слід застосовувати дисциплінарну відповідальність, так як притягнення суддів до адміністративної відповідальності не тільки знижує авторитетність судової влади, але і компрометує суддів. До прикладу ситуація, коли суддя накладає адміністративну відповідальність на правопорушника та поз-

бавляє його права керувати автомобілем є не етичною у випадку, коли і сам суддя, який вчинив таке ж правопорушення, позбавлений права керувати автомобілем. Тому, враховуючи зазначене, доволі недоцільним є притягнення суддів до адміністративної відповідальності та накладення на них адміністративних стягнень [5, с. 447].

З огляду на це, основними перешкодами притягнення суддів до адміністративної відповідальності виступають насамперед етична неможливість накладати на них адміністративні стягнення, оскільки вони мають досить високий правовий статус, та нагальна пріоритетність формування спеціальних процедур та органів притягнення суддів до адміністративної відповідальності.

У загальному ракурсі такі перешкоди і їх вирішення є досить-таки неприйнятними для дискусій. Так, притягнення суддів до адміністративної відповідальності та накладення на них адміністративних стягнень суперечить насамперед правовому статусу суддів та є досить пронизливим. Тут слід відмітити, що високий статус суддів формується не через відповідні привілеї та не з ціллю їх отримання. Високий статус суддів насамперед позначає високу державну та громадську вагомість функцій суддів та, разом з тим, вагомість вимог, які до них висуваються. Тому, високий статус суддів дає можливість ставити перед ними обов'язок дотримання професійних та морально-етичних вимог здійснення професійної діяльності та формує у них відповідальність за особисті рішення, дії, бездіяльність [9, с. 97].

За законодавством України, ніякий вид стягнень за правопорушення не повинен впливати на пониження особи. Так, притягнення правопорушника до відповідальності згідно законодавства повинно бути насамперед націлене на відновлення прав та свобод, які порушено, відшкодування збитків, які завдано внаслідок заподіяння шкоди, забезпечення законності дій з ціллю недопущення у перспективі виникнення правопорушень. Тому суддя, будучи носієм влади та уособленням правосуддя, має насамперед бути еталоном поваги до закону, оскільки ніщо так не понижує суддю, як неповага до закону та порушення його норм, і не важливо, що його притягається до адміністративної відповідальності.

Притягнення судді до адміністративної відповідальності може також виступати способом непроцесуального впливу на суддів. Однак, виходячи із того, що тиск на суддю – це цілеспрямований вплив на суддю у конкретній справі за якою має бути прийняте конкретне судове рішення. Тому притягнення судді до адміністративної відповідальності у такій ситуації є не достатньо обґрунтоване. Так, суддя, як посадова особа, першочергово повинен бути освіченим висококваліфікованим юристом і тоді він зможе себе захистити від незаконних рішень та дій осіб, які уповноважені функціями притягати правопорушників до адміністративної відповідальності [9, с. 97-98].

Що стосується тиску на суддю, то до прикладу положеннями Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення гарантій незалежності суддів» [12] зазначено, що прокурорам забороняється ініціювати ситуацію притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності. Це насамперед пов'язано із тим, що практика притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності за зверненнями прокурорів є досить широкою, і такі дії неодмінно створюють тиск на суддів.

Відповідно до положень Закону України «Про забезпечення права на справедливий суд» [13] прокуратура, органи державної влади та органи місцевого самоврядування мають можливість звертатися із скаргами стосовно поведінки суддів на будь-якому етапі розгляду суддею судової справи. Тому, опираючись на цьому законі, питання посилення тиску на суддів з боку прокуратури, органів державної влади та органів місцевого самоврядування не піднімається.

Виходячи із вищезазначеного слід зауважити, що судді, так само як і інші правопорушники, здійснюють адміністративні правопорушення. У положеннях Кодексу України про адміністративні правопорушення [11] та Закону України «Про судоустрій і статус суддів» [14] не представлено обмежень стосовно притягнення суддів до адміністративної відповідальності. З огляду на те, адміністративна відповідальність суддів носить загальний характер, а адміністративне провадження стосовно судді проводиться на загальних правових засадах.

При цьому існує деяка відмінність між процесом притягнення суддів до адміністративної відповідальності та процесом притягнення громадян до адміністративної відповідальності. Так, у процесі притягнення суддів до адміністративної відповідальності враховуються особливості їх спеціального правового статусу [4, с. 82-83].

Водночас відповідно до позиції Конституційного Суду України недоторканність суддів має бути вагомим елементом їх правового статусу, однак не має бути привілеєм, оскільки пов'язана безпосередньо із функціями, які повинен виконувати суддя відповідно до свого правового статусу та службових обов'язків. Проте недоторканність суддів не розглядається як гарантія уникнення ними покарання. Насамперед суддівська недоторканність, виходячи із публічно-правових особливостей, має бути спрямована на забезпечення проведення правосуддя безстороннім, неупередженим та справедливим судом [17].

Виходячи із цього, суддівська недоторканність характеризує спеціальні умови, за якими відбувається притягнення суддів до юридичної відповідальності, у тому числі до адміністративної відповідальності.

Так, згідно положень статті 49 «Недоторканність та імунітет судді» Закону України «Про судоустрій і статус суддів» [14] недоторканність судді полягає у тому, що:

- суддю не можна затримувати чи утримувати під вартою або арештом без згоди на те Вищої ради правосуддя, однак окрім випадків, коли суддею вчинено тяжкий чи особливо тяжкий злочин;
- суддю не можна притягати до відповідальності за ухвалене судове рішення, окрім випадків коли відбулося вчинення злочину чи дисциплінарного проступку;
- суддю, якого затримано за підозрою вчинення ним діяння, за яке передбачена кримінальна або адміністративна відповідальність, потрібно терміново звільнити, коли з'ясовано його особу, однак за винятком випадків, коли суддею вчинено тяжкий чи особливо тяжкий злочин або коли суддя намагається вчинити тяжкий чи особливо тяжкий злочин або коли потрібно зберегти докази вчинення суддею тяжкого чи особливо тяжкого злочину.

З огляду на те, недоторканність суддів, визначена положеннями законодавства, насамперед спрямована на захист суддів від зовнішнього впливу, що у перспективі дозволить сформувати належні умови здійснення справедливої правосуддя суддею.

Стосовно покарання судді за вчинення ним адміністративного правопорушення, то до прикладу такі адміністративні стягнення як виправні роботи, громадські роботи чи адміністративний арешт аж ніяк не можуть бути застосовані до суддів [4, с. 83].

У юридичній практиці існує така позиція, згідно якої виникає необхідність формування правових санкцій у Кодексі України про адміністративні правопорушення [11] про притягнення суддів до адміністративної відповідальності, виходячи із їх правового статусу. При цьому, притягнення судді до дисциплінарної відповідальності є більш доцільнішим, ніж притягнення до адміністративної відповідальності, оскільки у такій ситуації потрібно виходити із загальних підстав [7, с. 102].

З огляду на те, діяння суддів, за якими передбачена адміністративна відповідальність, поділяються на дві особливі групи. У першій групі мають місце правопорушення, які вчиняються суддями поза рамками виконання ними посадових обов'язків. Натомість до другої групи належать правопорушення, які безпосередньо пов'язані із виконанням суддею службових обов'язків.

З приводу такого поділу правопорушень О. Овчаренко зазначає про наявність конкуренції між особливостями притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності та особливостями притягнення суддів до адміністративної відповідальності. Насамперед така конкуренція присутня у галузі охорони таємниці, до прикладу таємниці нарадчої кімнати, таємниці даних декларації щодо майнового становища. Так, відповідальність за такі правопорушення регулюється Кодексом України про адміністративні правопорушення, однак при цьому виступає як головна засада притягнення судді до дисциплінарної відповідальності [8, с. 119-121].

Опираючись на зазначене вище, пропонується для забезпечення розвитку та результативного функціонування механізму притягнення суддів до адміністративної відповідальності дещо удосконалити таку процедуру не

тільки на законодавчому, але і на правовому рівні. Насамперед потрібно зосередити увагу на корегуванні положень, якими забезпечується притягнення суддів до адміністративної відповідальності за правопорушення, вчинені поза рамками професійної діяльності. За такі правопорушення суддя притягається до адміністративної відповідальності на загальних умовах та відповідно до положень Кодексу України про адміністративні правопорушення [11].

Водночас підсумкове рішення стосовно накладення на суддю адміністративної відповідальності за вчинене ним адміністративне правопорушення направляється органом, що розглядає цю справу, до органу, який уповноважений на проведення дисциплінарного провадження стосовно судді з ціллю вирішення у перспективі питання про подальшу можливість судді перебувати на посаді, оскільки він вже має адміністративне стягнення.

Що стосується адміністративних правопорушень суддів, вчинених у ході виконання посадових обов'язків, то притягнення до відповідальності, у тому числі до адміністративної відповідальності, має регулюватися положеннями Закону України «Про судоустрій і статус суддів» [14].

Варто зазначити, що у Кодексі України про адміністративні правопорушення відсутнє насамперед тлумачення сутності поняття адміністративна відповідальність суддів. Окрім того, положеннями Кодексу України про адміністративні правопорушення не передбачається відносити суддю і до спеціальних суб'єктів адміністративних правопорушень у випадку вчинення ними правопорушення у ході виконання посадових обов'язків.

Водночас суддя, маючи особливий правовий статус, повинен насамперед бути еталоном поваги до законодавства, а також відповідально ставитися до виконання посадових обов'язків. Функціонуюча система суддівських привілеїв та гарантій сьогодні є здебільшого неефективною, оскільки у більшій мірі не націлена на досягнення високого професійного і морального суддівського корпусу, а на уникнення відповідальності за вчиненні правопорушення (діяння чи бездіяльність).

У ході дослідження встановлено, що адміністративна відповідальність суддів за вчинення ними адміністративних правопорушень

виступає обтяжуючим інструментом, оскільки суспільство очікує від суддів, базуючись на їх правовому статусі, зовсім іншого [9, с. 103].

Опираючись на зазначене, слід відмітити, що процедура притягнення судді до адміністративної відповідальності виступає одним із елементів здійснення контролю за якістю професійної діяльності суддів як посадових осіб. Тому, пропонується на питання процедури притягнення суддів до адміністративної відповідальності звернути особливу увагу та надати їм особливе місце у здійсненні державної політики у напрямку створення суддівського корпусу.

ВИСНОВКИ

Результати опрацювання літературних джерел представити концептуальні особливості притягнення суддів до адміністративної відповідальності. Окрім того у статті встановлено, що:

– в Україні притягнення суддів до адміністративної відповідальності регулюється положеннями таких законодавчих та нормативно-правових документів, як Кодекс України про адміністративні правопорушення, Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення гарантій незалежності суддів», Закон України «Про забезпечення права на справедливий суд», Закон України «Про судоустрій і статус суддів»;

судді не входять у структуру суб'єктів адміністративного правопорушення;

– адміністративна відповідальність суддів являє собою різновид юридичної відповідальності, який на теоретичній основі здебільшого розглядається, однак на практиці адміністративна відповідальність суддів є взагалі не поструктурована;

– основними перешкодами притягнення суддів до адміністративної відповідальності виступають насамперед етична неможливість накладати на них адміністративні стягнення, оскільки вони мають досить високий правовий статус, та нагальна пріоритетність формування спеціальних процедур та органів притягнення суддів до адміністративної відповідальності;

– притягнення суддів до адміністративної відповідальності та накладення на них адміністративних стягнень суперечить насамперед правовому статусу суддів;

– недоторканність суддів, визначена положеннями законодавства, насамперед спрямована на захист суддів від зовнішнього впливу, що у перспективі дозволить сформувати належні умови здійснення справедливого правосуддя суддею;

– процедура притягнення судді до адміністративної відповідальності виступає одним із елементів здійснення контролю за якістю професійної діяльності суддів як посадових осіб.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ / REFERENCES

1. Adushkin, I. U. (2001). Distsiplinarnaia i administrativnaia otvetstvennost sude za i protiv [Disciplinary and administrative responsibility in court: for and against]. *Rossiiskaia iustitsiia*, 11, 24–26 (in Russian)
[Адушкин, Ю. (2001). Дисциплинарная и административная ответственность суде: за и против. *Российская юстиция*, 11, 24–26].
2. Vynogradova, L. (2005). Pro vdoskonalennia poriadku prytiahnennia suddiv do tsyvilno-pravovoi, kryminalno-pravovoi, administrativnoi vidpovidalnosti [On improving the procedure for bringing judges to civil, criminal, administrative liability]. *Yurydychna Ukraina*, 4, 82–88 (in Ukrainian)
[Виноградова, Л. (2005). Про вдосконалення порядку притягнення суддів до цивільно-правової, кримінально-правової, адміністративної відповідальності. *Юридична Україна*, 4, 82–88].
3. Vynogradova, L. (2004). *Yurydychna vidpovidalnist suddiv zahalnykh sudiv Ukrainy* [Legal responsibility of judges of general courts of Ukraine] (Doctoral dissertation); Odeska yurydychna akademiia. Odesa (in Ukrainian)

- [Виноградова, Л. (2004). *Юридична відповідальність суддів загальних судів України* (Кандидатська дисертація); Одеська юридична академія. Одеса].
4. Honcharenko, O. (2011). *Aktualni pytannia prytiahnennia suddiv do vidpovidalnosti (chastyna persha)* [Current issues of bringing judges to justice (part one)]. *Visnyk Vyshchoi rady yustytysii*, 1(5), 77–92 (in Ukrainian)
[Гончаренко, О. (2011). Актуальні питання притягнення суддів до відповідальності (частина перша). *Вісник Вищої ради юстиції*, 1(5), 77–92].
  5. Kleandrov, M. (2011). *Otvetstvennost sudi* [The responsibility of a judge]. Moscow: INFRA-M (in Russian)
[Клеандров, М. (2011). *Ответственность судьи*. Москва: ИНФРА-М].
  6. Kolpakov, V., & Kuzmenko, O. (2003). *Administratyvne pravo Ukrainy* [Administrative law of Ukraine]. Kyiv: Yurinkom Inter (in Ukrainian)
[Колпаков, В., & Кузьменко, О. (2003). *Адміністративне право України*. Київ: Юрінком Інтер].
  7. Marochkin, I. (Ed.). (2009). *Status suddiv* [Status of judges]. Kharkiv: Pravo (in Ukrainian).
[Марочкін, І. (Ред.). (2009). *Статус суддів*. Харків: Право].
  8. Ovcharenko, O. (2014). *Yurydychna vidpovidalnist suddi: teoretyko-prykladne doslidzhennia* [Legal responsibility of a judge: theoretical and applied research]. Kharkiv: Pravo (in Ukrainian)
[Овчаренко, О. (2014). *Юридична відповідальність судді: теоретико-прикладне дослідження*. Харків: Право].
  9. Tubelets, O., & Paryshkura, V. (2015). *Administratyvna vidpovidalnist osib, yaki maiut status suddi, yak faktor formuvannia vysokoprofesiinoho suddivskoho korpusu* [Administrative responsibility of persons who have the status of a judge, as a factor in the formation of a highly professional judiciary]. *Administratyvne pravo i protses*, 4(14), 95–105 (in Ukrainian)
[Тубелець, О., & Паришкура, В. (2015). Адміністративна відповідальність осіб, які мають статус судді, як фактор формування високопрофесійного суддівського корпусу. *Адміністративне право і процес*, 4(14), 95–105].
  10. Stetsenko, S. (2011). *Administratyvne pravo Ukrainy* [Administrative law of Ukraine]. Kyiv: Atika (in Ukrainian)
[Стеценко, С. (2011). *Адміністративне право України*. Київ: Атіка].
  11. *Kodeks Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia* [Code of Ukraine on Administrative Offenses] (Ukraine), 07 December 1984, No 80731-10. Retrieved September 1, 2020, from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (in Ukrainian)
[Кодекс України про адміністративні правопорушення (Україна), 07 грудня 1984, № 80731-10. Актуально на 01.09.2020. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>].
  12. *Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo posylennia harantii nezalezhnosti suddiv* (Ukraine), 05.06.2012, No 4874-VI. Retrieved September 1, 2020, from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4874-17#Text> (in Ukrainian)
[Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення гарантій незалежності суддів (Україна), 05.06.2012, № 4874-VI. Актуально на 01.09.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4874-17#Text>].
  13. *Pro zabezpechennia prava na spravedyvnyi sud* (Ukraine), 12.02.2015, No 192-VIII. Retrieved September 1, 2020, from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/192-19#Text> (in Ukrainian)
[Про забезпечення права на справедливий суд (Україна), 12.02.2015 р. № 192-VIII. Актуально на 01.09.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/192-19#Text>].
  14. *Pro sudoustrii i status suddiv* [On the Judiciary and Status of Judges] (Ukraine), 02.06.2016, No 1402-VIII. Retrieved September 1, 2020, from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#n1589> (in Ukrainian)

[Про судоустрій і статус суддів (Україна), 02.06.2016, № 1402-VIII. Актуально на 01.09.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#n1589>].

15. Aver'ianov, V. (Ed.). (2007). *Administratyvne pravo Ukrainy : akademichnyi kurs* [Administrative law of Ukraine: academic course]. Kyiv: Yurydychna dumka (in Ukrainian)
[Авер'янов, В. (Ред.). (2007). *Адміністративне право України : академічний курс*. Київ: Юридична думка].
16. Bytiak, V. (Red.). (2013). *Administratyvne pravo* [Administrative law]. Kharkiv: Pravo (in Ukrainian)
[Битяк, В. (Ред.). (2013). *Адміністративне право*. Харків: Право].
17. Vysnovok Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy u spravi za konstytutsiinym podanniam Prezydenta Ukrainy pro nadannia vysnovku shchodo vidpovidnosti Konstytutsii Ukrainy Rym'skoho Statutu Mizhnarodnoho kryminalnoho sudu (sprava pro Rym'skyi Statut) (Ukraine), 11.07.2001, No 3-v/2001. Retrieved September 1, 2020, from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v003v710-01#Text> (in Ukrainian)
[Висновок Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Президента України про надання висновку щодо відповідності Конституції України Римського Статуту Міжнародного кримінального суду (справа про Римський Статут) (Україна), 11.07.2001, № 3-в/2001. Актуально на 01.09.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v003v710-01#Text>].